

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

A „Szőlőben” lap előfizetési ára egy évre 4 kor., melynek beküldését kérjük.

Ez évi utolsó szám.

Megszokott eljárás az, hogy a hírlapok az év végén a lefolyt év eseményeiről elért eredményeiről referálnak.

Hát olvasóink kegyes engedelmével mi ezt a bevett szokást nem követjük; minek szaporítsuk a szót, minek fogyasztjuk a tintát és papirost, hisz a mi illeténi dikciónk a dolog lényegére egyáltalán nincs befolyással.

Aki megvult elégedve eljárásunkkal: *annak asztalán továbbra is vendége leszünk*; — akinek nem tetszünk: *az majd annak módja szerint tudomásunkra adja*.

Mi a lapot jövő évre is fentartjuk; s kérjük az illetőket, akik megvannak elégedve, hogy az előfizetési díjat vagy előre beküldeni, vagy posta-beszédésünk útján hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Igaz, hogy többször megtörtént az, miszerint a lap késett; de annak főoka abban volt, hogy azon időben nem volt valami sürgős, lényeges tanácsunk; de nem is volt reá szükség.

Ha jövőben is megtörténnék ez, ugyazon indokok szülnék a késedelmet; de nem késünk soha oly dologgal, amely időszerű.

A lapunk jövőre is csak olyan közönséges szőlész napszámos lesz, mint eddig; közleményeinket a mindennapi gyakorlatban szerzett tapasztalatunkból meritjük.

Előfizetési díja is csak annyi lesz, mint *a multban*: *egy évre 4 korona*, melyet a lap tulajdonosa Csomor Kálmán, vagy a Szőlőben című lap névre beküldeni kérjük.

A Szerkesztőség.

Országos csapás.

Hát nem volt elég, hogy az év tavaszán a szőlő virágzásában elhullott? — hát nem volt elég, hogy az őszi alkalmatlan időjárás miatt a szőlőfürtök be nem értek, s így az idei szőlőtermés nem valami fényesen sikerült? bekellett még következni annak, ami a jövő évi termésünket is tönkre tegye.

Kevesen vannak azon szerencsések, akik magukat ettől az országos nagy csapástól megmentették. Különösen a nagyobb birtokokosok azok, akikre a csapás egész súlyával nehezedik.

Nehezedik azért, mivel nagyobb szüretüket csak november elején végezhatték be; s így a 10—12-én rá hirtelen következett fagy miatt: a takarást ugynevezett fedést rendszeren nem végezhatték.

S így történt azután az, hogy az eddig nem igen észelt óriási nagy hidegben, amelyek deczember hó közepén voltak: a takaratlan szőlőtők rügyeit teljesen tönkre mentek.

Kevés vigasztalása lehet annak is, aki takart vagy fedett; mert hát a kemény száraz talajból nem volt képes annyi földet felszedni, melylyel a tőkét kellőképen befedte volna. S így csak azok a szőlők maradtak mentek a hideg óriási kártékony ágától, amelyek belettek csirkézve; és amelyek tőkék rövid csapos vagy csapafaj műveléssel vannak kezelve.

Már pedig manapság ilyen metszés kevés van; s legtöbb részben cser-csapos művelés mellett kezeltek; így kevés menekült meg a fagytól.

Most szeretném már én látni, hogy ki az, aki az Engelbrekt-féle ágasos metszéssel dicsekedhetnék?!

Látják-e uraim, hogy az idő, a körülmények tanítanak meg bennünket a szőlőtőke kezelésére! Az ilyen időjárás azután beigazolja, hogy nálunk a lugos rendszer, szálvesszős művelés és magas cser-csapos metszés nem existálhat; s így csak azon szőlőfajok hoznak biztosan hasznot, melyek a tőke fejtől is hoznak termést.

Mindenféle bölcselkedést, akumbakumot, eszmeficzamot tönkre tesz az időjárás; — s megtanít bennünket arra, hogy melyik utat kövessük.

Az importált dolgok lehetnek ideig-óráig alkalmasak, jók, célhoz vezetők, de bizony az idő kérlelhetlen folyása mindent halomra dönt.

A régi öregek is tudtak gondolkozni; s nézzük csak még is, miért terjedtek el azok a fajok, melyek most is minden vészszel daczolni képesek? Miért lett hazánk legnagyobb részében úr a kardarka szőlő? azért, mivel az még az ilyen nagy fagyok mellett is adhat termést. Miért lett nálunk általában a tőkefaj művelés elfogadva? azért, mert a mi szeszélyes időjárásunk mellett csak ezzel lehetett boldogulni.

Ez az országos fagy adja meg a választ azoknak, akik a tőkefaj művelés ellen sikra kelnek; s ez ábrándítja ki azokat, akik a mi

éghajlatunk alá nem alkalmas szőlőfajok meghonosításával fáradoznak.

Tehát a fagy országos volt. Kevés vidék volt ment, s így ennek folyamányaként a szőlőhozó vidékek általában mindenütt teljesen elromlottak; s így a jövő év szomorú lesz a gazdára.

Ezzel az öntudatos gazda már most számot vet, s ebből levonja a konzekvenciát.

A konzekvencia az, hogy kevés lesz a bor, s így az árak magasak lesznek; azért tehát akinek még meg van a bora: ne sietesen azt elpocsékolni.

Áki jól tud számítani, s még bora meg van: a jövő évi kárt már ez évben fogja tudni némileg pótolni a borok értékesítésével.

De hát sok helyen a legtöbb gazda reá van kérészerűlve borainak eladására.

Ime itt az alkalom, hogy reá mutassunk a szövetkezet előnyére. A szövetkezet, mint már sokszor hangzott, olcsó kamatra ad kölcsönt. S így a borok eladásával nem kell sietnie, nem kell potom árért elpocsékolnia.

Legjobb argumentum, ha az ember időszerűen említ fel valamit. Lehet-e nagyobb alkalom a szövetkezet előnyének beigazolására, mint a jelen, mikor a baj a nyakunkon van?

A hol szövetkezet van: ott tűrhetik a helyzetet; ahol nincs, a szegény szőlész kénytelen elpocsékolni a borát; holott tisztán áll előtte, hogy azért, a jelen körülmények figyelembe vétele mellett később felettébb magasabb árat kaphatna.

S miből állt volna a szövetkezetet megalkotni? Semmiből. Egy kis jóakarát, s reá megvolna.

De hát édes véreim dikciós nép vagyunk mi! Kezdeményezni, keresztül vinni nincs vérünkben.

Hát miből állt volna a község lelkészének, jegyzőjének vagy tanítójának a népet egybehívni, és egy levelezőlapot küldeni a Budapesti székelő Országos-központi szövetkezetnek, honnét készséggel küldöttek volna le egy közeget a szövetkezet megalakítására?

Ahol ezzel késtek, most verjék mellüket, és egy eshetőleges csapás elkerülésére már most kerüljenek elé, és szövetkezzenek.

Mielőtt a fagy okozta kár enyhítésére vonatkozó tanácsokat elmondanánk, még egy pár sort vesztegessünk a borok árát illetőleg.

Ez évben közepes termés volt; a minőség még a közepesen is alul állt. Az előző évben kiváló minőségű borokat szűrtünk; így tehát a két utóbbi év termésében rendelkezünk minőséggel s mennyiséggel is.

Akik oly szerencsések, hogy boruk meg van, ne feledjék el, hogy a kormányelnök által kijelentetett, miszerint az olaszborvám szerződés fel lesz mondva új évre; ne feledjék el, hogy bármint okoskodunk és öntudatoskodunk: a jövő évben mennyiségileg kevés borunk lesz. Mindezek összegezve azt jelezik, hogy a borok, különösen a jobb minőségű borok ára erősen fog emelkedni; de viszont na-

gyobb éberségre inti a hatóságokat, hogy a borpancsolást nagy figyelemmel kísérik; mert az idei elég közepes termés és alacsony árak mellett nem igen fanyarodtak a műborgyártásra. De egészen másként lesz az, ha a borok árai emelkednek, s olcsó vámmal nem lehet behozni az olasz olcsó terméket. avagy tudja az ég honnan származott és Fiumén át olaszbor elnevezés alatt behozott pancsot.

De most már térjünk át tulajdonképeni tárgyunkra, a nagy hidegek okozta fagykárokra.

A dolog úgy áll, hogy fedést még a legszorgalmasabb gazda sem volt képes eszközölni; hanem holmi szőlőharasztot kapart össze egy kis porral, és azzal fedte ahogy úgy a tőkét.

A fiatal szőlők kis tőkéjeit a hó némileg betakarta, s védte ahogy úgy; de az idősebb tőkék egyáltalában, különösen annak rügyei kivoltak téve a fagy kártékony hatásának.

Mivel pedig a ritkán ültetett sorú és tőkéjű szőlőjéből mindenki kiakarta venni a hasznót, bizony bizony reá metszették azt, s így a tőkék s azokon a csapok magasan vannak; hogy ne is szóljunk a magas villás metszésről.

Az a kérdés: lehet-e valamit tenni a kár ennyhitésére? s ha lehet, mikor mit kell tenni?

Az elfagyott rügy elbarnul, vagy mint a paraszt mondja, meg ég; abból szőlőtermés soha sem lesz. Ámde vannak az anyarügy mellett fiókrügyek, és pedig nagy számmal. Hányszor láthatjuk azt, hogy az anyaszem mellől 3—4 fiókszem buvik elő.

Általánosan elfogadott nézet az, hogy a fiókszemek termést nem hoznak; de amint törvény nem igen van kivétel nélkül, úgy némely szőlőfaj is eltér ettől a megállapodástól.

Ki ne látta volna, hogy a muskolatfajok, különösen a rozsdás vagyis vanilia muskolat szőlőtő ha lugoson kezeltek: egy rügyből 6—8 fürt szőlőt is hoz. Mivel pedig az anyarügy csak egy hajtást hoz, s ebből rendszeren 2, nagy ritka esetben 3 fürt szőlő buvik elé: a többi fürtök a fiókszemekből bujnak elő.

Ha tehát ez áll, amint áll is: akkor egyes szőlőfajok fiókrügyei is hoznak termést.

Ilyenek, mint mondom a rozsdás-muskolat és egyéb kacso kuszó szőlőfajok, köztük a piros és fehér chasseles is.

Ha most már tegyük fel, hogy a szőlő anyarügye elfagyott, meg semmisült: sértetlen maradt-e a fiók rügy?

Az általános tapasztalat az, hogy az anyarügy fagy meg leg-hamarabb azért, mert abban nagyobb mennyiségben van egybe-gyülve a nedvesség, s a kis levélzet erősebben van előhaladva. A fiók szem úgy mondván még a fásrész közé van beszorulva; ez csak akkor fagy el, ha hideg már a vesszőt is megfagyasztja.

Mert nem kell ám azt gondolni, hogy ha a rügyek elfagytak, egyszersmind a fásrészek is elfagytak. Sokszor megtörténik az, hogy a termőrügy elfagyott ugyan, de a vessző még sértetlen.

A fagykár elbírálásánál tehát figyelemmel kell lenni arra, hogy a rügyek fagytak-e el csupán, vagy a vesszők többi része is?

Mert ha csak a rügyek romlottak el: akkor még a vesszők használhatók és a fiókszemek hoznak némi termést; de ha a vessző is elfagyott, akkor hiu ábránd a remény; akkor a gazdának készen kell lenni a legrosszabbra; arra, hogy egyáltalában semmi, vagy csak a tőke fejből elértő csekély termése lesz, és azután ezt a káros körülményt előnyére kell felhasználni.

Megbirálni a fagykár nagyságát még most nem lehet; azt lehet már most látni, hogy fagykár van, de bővebben megállapítani csak tavaszon a nedv induláskor lehet. Ha azonban ezt bevárni messzinek látszik, le kell vágni a vesszőt a töről, vízzel telített edénybe kell állítani, s azután meleg szobába elhelyezni. Meleg szobában a vessző megindul, s a fagykár nagysága rajta teljes mértékben meglátható lesz.

A fagykár a következő osztályzatba sorozható.

Elfagynak a rügyek;

Elfagynak a vesszők és rügyek.

Elfagy maga a tőke is,

A rügy elfagyásnak ismertető jele az, hogyha körmünkkel a termőrügyet lecsipjük, azt egészen taplószinű barnának találjuk. Ez a teljesen elfagyott anyarügy.

Ha a rügyet körmünkkel lecsipjük, és alatta belül egy piczike zöldet látunk: ez esetben a fiókszem él; az kihajt. Azonban az ő élete csak akkor nyujthat némi vigaszt, ha a vessző elfagyva nincs.

Ha a vessző felső héját lehántjuk és alatta a vessző alsó hántsa ép zöld: a vesszőnek nincs baja; akkor a vessző képes a nedvkeringést végezni, és a fiók rügyet táplálni. Ekkor egyes fajoknál, mint fönnebb mondtam, van némi remény a terméshez.

Ha a vessző felső héja alatt az alsó héj nem üde zöld, de bányadt sárga színű, s némi kevés nyálkás folyadék van: akkor az a vessző elfagyott; a nedvkeringést folytatni nem képes, így azután vele kísérletezni nem lehet.

A nagy hideg azonban még azt a kárt is megteheti, hogy az egész tőkét kifagyasztja, s így azután a tőke feje elhal, s a tőkének nyakánál tör elé az új hajtás.

Megtörténik néha az is, hogy a vessző csak egyes helyeken fagy meg, sőt még a rügy sem fagy el: ez esetben a részlegesen épen maradt vessző a nedvkeringés folytatásán képes, sőt még a fűrtöket is teljesen beérleli.

Az elfagyás keletkezését megfejtí az, ha a fagy miként történtét, más szóval ha azt elmondjuk, honnét származik a fagy, mi idézi azt elő?

Ha a szőlőfáját zuz lepi, és ott rajta a zuz felolvad, a felolvadt víz a vesszőn végig folyik és rajta éjjel megfagy; készen van a fagykár.

Az a hely, ahol a jég reá fagy, megfagyasztja a rügyben és a vesszőn levő nedvességet; s így azután történik a fagyás.

Ha a hideg szokatlannál nagyobb és tartós: akkor a vesszőben levő nedvesség — a tőke fejében levő nedvesség, sőt a tőke is megfagy és szemeket tönkre teszi.

Ez évben a fagy inkább nagyobb hideg okozta volt, így a kár vehemensebb, mintha egyszerűen a zuz okozta volna a kárt.

A gazda első kötelessége mindamellet az legyen, hogy az időközött, ha az enyheidő megengedi, legalább hányattassa be különösen a fiatalabb tőkéket földdel, mert a hideg, daczára kétségbe esésünknek ott óriási kárt nem tehetett.

Nem tehetett oly nagy kárt azért, mivel a kis alacsony tőkéket a hó takarta: köztudomásu pedig az, hogy a hó alatt a fagy nem tesz oly károkat, mint a szabadban.

De bekövetkezhetik az az idő, hogy a hó elolvad, és egy zuzos fagy a fiatal takaratlan tőkéket, melyeket a hó a nagy hidegtől némileg megóvott, tönkre teszi.

Azután várjunk nyugodtan tavaszig; majd meglátjuk, mit hoz a tavasz,

Fő elv az legyen, hogy addig ne eszközöltessük a metszést, míg a tőke fejlődése annyira elő nem haladt, hogy a rügy életképességéről teljes meggyőződést szerezhettünk.

Ha azután azt látjuk, hogy a rügy életképes, tekintet nélkül a metszési szabályra, odametszünk, ahol a rügy van. Ha pedig azt tapasztatnánk, hogy a rügy kihajt ugyan, de csenevész: akkor nem érdemes azt meghagyni, mert az csalóka remény.

1900. év tavaszán szintén volt fagykár. Akkor tapasztaltam azt, hogy a rügyek kihajtottak ugyan, de a vessző el lévén fagyva, a rügyek visszamaradtak, fejletlen öregek lettek.

Ily esetben a jelen évet használja fel a gazda a tőke erősítésére, s a reá következő évi termés hozamának szaporítására azzal, hogy a sőkéket a szó szoros értelemben minden szarvától tisztítsa meg.

Az így megtisztított tőke óriási erős fát hoz, melyen jövő évre ha baj nem éri: nagy termés lesz.

Filoxera jelenség.

A *Magyar Világ* napilapban az volt elmondva, hogy legközelebb Kecskemét mellett egyik homoki szőlőtelepen a filoxera pusztítását tapasztalták; s ezen újabb hír annál inkább ijesztőbb: mivel a filoxera nem is európai szőlőfajon, de egy ripária táblában észleltetett.

Bendkívüli meglepetésszerűnek találták ezen dolgot, és most hivatalos vizsgálat indult meg az ügy tanulmányozására.

Két feltevés áll itt előtérbe. Egyik az, hát a homokon is megél és kártékony hatásu a filoxera? és a másik, hogy hát a ripáriát is megtámadhatjn a filoxera?

Még ezen kérdés tárgyalása meg sem kíséreltetett, már is némelyek kétségbe vannak esve; és neki veselkedve huzzák a halálharangot. Pedig hát lehet, hogy ha a hír való is, egy oly rendes dologgal állunk szem-

ben, amit már régen tudtunk, vagy lehet, hogy az egész bir nem egyéb, mint egy kétségbeesett agy réme.

Első sorban lehet, hogy nem is igaz. De feltéve, hogy a homok területen ültetett szőlővesszőn csakugyan konstatáltak a filoxerát, hát ez éppen nem ujság. S ha a ripária visszaesése jelentkezett, hát ez sem egyéb a rendes általunk ismert állapotnál.

Két dolog eddig ismert; az, hogy a homokon rendes megfelelő viszonyok között a filoxera nem képes szaporítani és fejlődni: a másik, hogy az alkalmas talajban a ripária-portaliszszal a filoxera nem bir.

Tehát az első, mint mondom az, hogy alkalmas homokon, a rendes megfelelő viszonyok között a filoxera nem képes pusztítani azért, mivel nem képes életét rendszeresen fenntartani.

Ha azonban a homok nem megfelelő, azaz nem kvarczos, ugynevezett nem futó homok: akkor igenis nemcsak meg él benne a filoxera, sőt ha nem is természetes szaporaságával szaporit, de lassan-lassan, bár később oly nagy számban szaporodik el, hogy az európai szőlőtőkét kiöli.

Olyan igazi szakembert sem láttam még, aki azt merte volna állítani, hogy a ripária szőlővesszőn éppen semmi filoxera nem létezik. Igen is van rajta, csak hogy nem lévén a nevezett szőlőtő gyökérzete alkalmas a táplálkozására, oly csekély számmal van, hogy kártékonyága éppen figyelembe sem jöhet.

Emellett szól az a körülmény is, hogy vannak oly fajok, melyekről határozottan tudjuk, miszerint a filoxera rajta él, de nem képes oly nagy számba szaporodni, hogy a nevezett szőlőtő gyökérzetét tönkre tehesse.

Ilyenek például az othello, a jaques stb.

Csak is akkor bir ezen fajokkal, ha a talaj, melyben élnek, nem képes őket kellő táplálékkal ellátni.

Ha a föld tápdus, akkor oly gyorsan fejlődik, miszerint a filoxera vele versenyre szállva nem képes anyni kárt tenni, amennyit újra pótolni nem képes. Más szóval, ha az egyik gyökeret tönkre teszi, fejlődik a másik gyökér.

Ilyen örökös harcban él a tőke a filoxerával. Azután. aki birja az marja!...

Tehát az a körülmény, hogy a nevezett homoktalajon filoxera találtatott, annak tulajdonítható, hogy a talaj nem teljesen immunus; azaz van benne annyi kötöttség, amennyi a filoxera életfenntartásához elégséges.

Ha ott európai szőlővessző volna; akkor ezek szerint azt mondhatnók, hogy a szőlőtő visszaesése a filoxera pusztításának tudható be.

De hát e nevezett talajban ripária van; s azt állítják, hogy a ripária visszaesett; azt a körülményt a filoxera pusztításának venni, tulajdonítani egyáltalában nem lehet. Mert a filoxera a ripáriát eddigelé sem homokon, sem kötött talajban tönkre nem tette.

Az egész ország szőlészei ripáriával dolgoznak, de az sehol sem volt tapasztalható, hogy a ripária tőkék a filoxera pusztítása folytán visszaestek volna.

Debát azért sok helyen megtörtént, hogy a ripáriák nem fejlődtek; visszaestek: ez a visszaesés a tőke silányságában, és a levelek elsárgulásában jelentkezett.

De ezt a talaj tette; mert amint teljesen ellenállni képes a ripária a filloxerának, hasonlóképen a neki nem alkalmas talajban megsemmisül.

Mi szőlészek tudjuk azt jól, melyik talajban szokott a ripária visszaesni; — a meszes talajban ez mindenesetre bekövetkezik; a túl nedves talajban azintén visszaesik, Csakhogy a két visszaesés oka a levélzetről könnyen föl fedezhető.

Ha a talaj meszes: akkor a levélzet megsárgul, a levélerek megvörösödnek. Ha pedig az altalaj nedvessége eka a visszaesésnek, akkor szintén satnya lesz a fejlődés; a hajtások végei csalányos alakúak lesznek, s a levelek szélei beforognak, fodrosak lesznek.

Én a nélkül, hogy bevárnám a hivatalos vizsgálat eredményét, már most kimerem mondani, hogy *ok épen nincs az aggodalomra; mert itt semmi féle új és pedig kétségbeejtő ténynyel nincs dolgunk.*

A filoxera talásása egész ismert állapot, valamint a ripária visszaesésének oka is már rég ismert.

Ha való is a hír, a dolog úgy áll, hogy a ripária nem alkalmas talajba van ültetve. Nevezetesen lehet a homok felül alkalmasnak mutatkozó, de alól, ahova a gyökerek lejutnak, agyagos; és ez az agyag nedves s benne oldatlan mész nagyobb mennyiségben van.

A riparis az ültetés utáni években mindjárt nem bocsájtotta gyökereit oly mélyen, ahol ez az agyag meszes talaj volt; tehát élt vigan, most, hogy azonban fejlődése folytán tovább haladt: bekövetkezett a visszaesés, mondom vagy azért, mivel az agyag meszes, vagy azért, mivel az agyag túl nedves.

Mikor azután azután azt tapasztalták, hogy a filoxera visszaesett, kezdték vizsgálni az okát, s a vizsgálat alkalmával az alsó gyökereken élősködő néhány filoxerát találtak; és azután verték félre a vészharangot.

Tehát ezen dologból az a tanulság, amit régen tudtunk, hogy nem minden talaj alkalmas ripariának; s legyen bölőle az a tanulság is, hogy ne vegyen a szőlész minden felkapott rémhirt készpénznek: és ha hall valamit, ne rettenjen meg, mert az a dolog tisztán áll. Hazánkban 20 éves, Franciaországban 30 éves tapasztalat igazolja azt, hogy különösen a a ripáliaportális alkalmas talajban kitünő alany, melyre szőlőszetünk jövőjét egész bátran reá helyezhetjük.

Apróságok.

Mikor vágjuk a vesszőt le ültetés végett? Ez a semminek sem látszó kérdés nagy jelentőségű.

Hányszor tapasztaljuk azt, hogy az elültetett sima vesszők nem hajtanak ki; ha kihuzzuk a földből és megnézzük, úgy találjuk, hogy az egész vessző megvan feketedve, mintha korhadt volna. Ennek okát lehet keresni az igaz abban is, hogy a vessző szikkadt volt; de legtöbbször abban, hogy a vessző éretlen volt.

Ha őszszel a vesszőt levágjuk: az éretlen vessző sokszor tévedésbe ejt bennünket. Barnának sőt majdnem pirosnak látszik, pedig hát nincs teljesen beérve.

Az ilyen éretlen vessző ha tőkén marad, télen át elfagy; azután tavaszon nem lehet vele sem a vevőt, sem magát a gazdát félre vezetni.

Miután pedig a beérett ripária télen nem fagy meg; ha megfagy, akkor éretlen, életképtelen: felettebb nagy különbség van a tavaszon és őszszel vágott szőlővesszők között

Ezt is jó különösen a vevőnek tudni.

* * *

A Ripária-tomentoza, vagy mint nevezik a szőrös-ripária sok embert tévedésbe ejtett már. Sajátságos az, hogy a szőrös-ripária bár felette dus és nagy növésű; a reája eszközölt ojtvány azonban elcsenevészsedik.

1898 évben ültettem egy csatorna tomentoza vagyis szőrös-ripáriát, s azt ott helyben zölden benemesítettem, és eldöntöttem.

Már a második évben tapasztaltam a visszaesést, és ekkor a harmadik évben 1899 évben erősen megtrágyáztattam, s daczára mindennek: nem fejlődött úgy amint óhajtottam.

Kiváló gondot fordítottam a munkájára, 1901. évben újból erősen megtrágyáztattam, és még mindig nem értem el azt, amit a ripária, portálissal elértem.

Elhatároztam tehát, hogy miután kellő fejlődésre és termésre nem bírom hozni: kivágatom.

Ezt is figyelje meg az, aki esetleg szőrös ripáriával akar dolgozni, s inkább dobja a tűzre, mintsem hasonló szerencsében részesüljön.

* * *

Ripária-portális. Azt tapasztalták sokan, hogy a ripária-portális, amelyik be van érve: nem igen fagy meg; de az okát nem igen tudják; pedig hát a gazdának az ilyen dolgokkal is ösmerősnek kell lenni, hogy esetleg ebből másra következtethessen.

Minél nagyobb rügyü a szőlővessző, annál nagyobb viztartalom van benne. A ripária-portális pedig vékony völgyü, vagy fejezzük ki magunkattudományosan bélcsatornáju, azért azután kevesebb megfagyni való anyag van benne.

De meg a ripária-portális kemény erősen kötött szövetü; s így ez a két együtt járó tulajdon adja meg neki a nagyobb ellenálló képességet.

Például vegyük az európai szőlőfajokat, vizsgáljuk meg a fagykárokat, azt fogjuk tapasztalni, hogy minél kisebb a bélcsatorna, annál kevesebb benne a fagykár.

* * *

A fedésről. Az 1900. év telén szintén sok helyüt megfagytak a szőlők termő, rügyei valamint megfagytak a jelen évi december havában is. E kétegy más után következett téli fagy a gazdát gondolkozóvá teszi, s ha gondolkozik, arra a megállapodásra jut, hogy nem a

változott időjárásnak lehet tulajdonítani az egymást követő téli fagyot, de a változott szőlőmvelési viszonyoknak; annak, hogy a szőlő metszésével a régi eljárástól eltértünk.

A régi eljárási rendszer mellett a tőkét úgy belehetett fedni: hogy a termőcsapok nem fagytak meg. Most azonban ezek megfagyása napi renden van azért, mivel a tőkék csapjai sokkal magasabban állnak a tőkéken, mint régen.

Régen csapot csak ritka esetben hagytak a tőkén; ezt is csak a fehér fajoknál tették; manapság a termést a csapokon esercsapokon levő rügyek adják.

Nagyon természetesen így a tőkén a termő rügyek magasabban vannak, melyek az eddigi rendszerű fedéssel nem takarhatók.

El kell tehát hagyni a régi fedés rendszert, s az új metszési módozathoz kell alkalmazkodni; azaz a tőkét sirkézni kell. Csakis így bírjuk a téli fagyoktól a rügyeket megmenteni.

Azonban a sirkézést csak a negyedik évnél kell kezdeni; addig még kicsi a tőke feje, mely a régi rendszerű fedéssel is jól takarható nem kell sirkézni.

Csakhogy ennek a magas csirkézésnek szintén meg van a maga hátránya, s ha az ültetésnél nem alkalmazkodunk hozzá, s a tőkét legalább 1,20 cm. távolságra nem ültetjük, akkor a sirkézés alkalmával a tőkék felső gyökérzetét tesszük ki a téli fagynak.

Egyik figyelmes eljárás hasonló eljárást von maga után; tehát hogy télen át a fagytól megmenthessük termésünket, sirkézni kell; hogy a sirkézéssel a tőkék gyökérzetétől ne kellenék a földet mélyen elszedni: a tőkét és sorokat kellő távolságra kell ültetni.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. A napokban valaki azt állította, hogy többféle othelló szőlő van. Nevezetesen van olyan faj, melynek semmi róka szaga nincsen. Miután én nem ismerem mind a két fajt, azt kérdeim: igaz-e az, hogy az egyik othelló faj hosszúkás szemű és sem a szőlőjének, sem a borának nincsen semmi mellék ize? Ha igen, hol lehetne ezen fajból vesszőt bevásárolni?

F. né.

Felelet. Hogy kétféle othelló léteznék az egészen mese beszéd. Az othelló mind egyenlő, legfőlegbb abban van a különbség, hogy az egyik helyen szárazabb talajban van ültetve: s a bogyójai apróbbak; — a másik tápdus talajban: dusabb bogyójú.

Az azonban igaz, hogy az othelló szőlő borában igenis van különbség; és pedig ez a szőlő korában keresendő.

Minél öregebb a szőlőtő, és minél később vágatják le a fűrt: *annál kevesebb mellékíze van.*

Kérdés. Piros chasseles ojtványiszőlőim 6 évesek és annak a fája növekedése egészen vissza van esve. A rajta levő vesszők már

nem is mehetnek szál vessző számba, oly satnyák oly vékonyak. Nem tudom felfogni, mi lehet ennek az oka? Mig ugyancsak az ott levő *Damaskusi muskolat* és *Burgundi szőlőm* dus fejlődésű.

Az alany mindegyiknél egyforma, egyenlő talajban van, egyenlő munkáztatásban részesül: s mégis a piros chasseles tőkék mint főnebb mondám: vékonyak gyengék. Miként lehetne ezen tőkétet **du-sabb** fejlődésre bírni? Azért is volna ez kívánatos, mert a tőkék visszaesésével a termés hozam is mindig kisebb; s ha ez továbbra s így halad: *majd csaknem csillingekkel jutalmazza fáradságomat?*

Dr. S. G.

Felelet. Az régi dolog, hogy a különböző fajok, különböző fejlődést mutatnak. Például az olaszrizling ojtvány, évek múltán indokiolatlanul visszaesik. A chasselesek szintén visszaesnek; de hát ezek visszaesését már tudjuk; ezt az idézi elő, hogy a nevezett szőlőfajt rendszeren reá szokták metszeni; így azután dusan terem. Még az a sajátsága van a piros chasselesnek, hogy még a legkisebb sallangvesszőn is termést ad, így azután a talajt erősen kiéli és szerfelett sok mellékajtásokat hoz, melylyel a tőkétet elgyengítik.

De hát ezen könnyen lehet segíteni. A talajt meg kell javítani; rövidebb csapos művelésre kell átmenni és a tőkét a feles mellékajtásoktól a sallangvesszőktől még akkor is meg kell tisztítani: **ha azon termés van.**

Igy kezelve a szőlő két év múlva ismét dus fejlődésű lesz.

Ami a burgundi és damaskusi muskatály fajt illeti: azok nem hoznak apró ajtásokat. De meg a Damaskusi muskolat töké több évben pihen, nem hoz termést. Ilyenkor össze szedi magát; — de ez az áldott piros vagy fehér Chasseles szőlő hacsak valami baj nem éri: *rengetegül terem.*

Kérdés. Hirtelen beállott fagy miatt a zöldajtványomat sem le nem dönthettem, sem pedig le nem huzhattam s most úgy látom, hogy a deczember hó közepén volt iszonyu nagy hideg a szemeket megrontotta; kérdelem: mit tegyek a levegőn fent levő zöldajtványaimmal? Lehet-e még remény hozzá?

F. K.

Felelet. Nagyon sokán jártak így, magam is azok között vagyok, akiknek így felmaradt a zöldajtványuk. Én a következőképen járok el

Mihelyt az idő engedi lehuzogatom őket; ha a föld annyira enged, hogy oda takarhatom: oda takarom; ha pedig másként nem lehet; hát egy vermet megkezek, abból földet szedek, s puttonnal felveszem oda, ahol a zöldajtvány van; lehajlitom a nemes részt, és egy kapa földet reá vetek — vele letakarom.

Jártam már hasonlóképen más évben is, és nem bántam meg. Mert ha bár az anyarügy elfagyott is, de a fiókszem kihajtott, s lett belőle: **tökéletes jó töké.**

Az ösmert dolog, hogy a ripária vékony völgyü vessző és így nagyobb hidegnek is ellenállani képes; más szóval, ha jól be van érve, a tél hidege sem tesz benne kárt. Azután mint már emlitém mégtörténik az, hogy néha a fiókszem kihajt. Ebben a feltevésben egészen megérdemli azt a kisfáradságot, amelybe annak a takarása kerül.

K é r e l e m.

OLVASÓINKHOZ! Tisztelettel kérjük, hogy lapunkat ismerősei körükben terjeszteni sziveskedjenek. Mindazoknak, akik magukon kívül még egy előfizetőt gyűjtenek: kívánatukra egy korona csomagolási költség beküldése mellett 4 korona érték erejéig csemege szőlővesszőt díjtalanul küldünk,

Eladó szőlővessző

Fajtiszta Ripária portális.

	Sima.	Gyökeres
120 ezer drb. mohás ojtáshoz való ezre — — —	20. kor	80.—
135 ezer drb. ültetésre alkalmas ezre — — —	10.—	80.—
160 ezer drb. iskolázni való ezre — — —	6.—	—.—

Sima zöldajtvány és gyökeres fásajtvány,
sziutén ripária-portális alanyon.

Nemes-kadarka, Mézes-fehér. Kövidinka fajonként ezre	100.—	—
Vegyesen ezre — — — — — — —	80.—	—
Ugyanezen fajok gyökeres fásajtás — — — —	220.—	—
Ugyanezen fajok európai csemege fajok rovatában el- sorolt fajokból vannak százanként .. — —	24.—	—
40 ezer othellő — — — — — — —	10.—	2.0—

Európai szőlővesszők.

500 ezer Nemes-kadarka, Burgundi, Opportó, Mézes fehér, Olaszrizling, Ezerjő, Mustosfehér, Kövidinka st.	8.—	16.—
---	-----	------

Európai csemege fajok.

Muskat Alexander. Ennek a tulajdonsága az, hogy a hús kemény. Elégé illatos, zöldes sárga színű. Igen jó faj, szállításra igen alkalmas. Érik szeptember hó végén. 10 drb. ára — — — — —.40 —.80

Muskat Biffer. Nem kemény húsu. Finom szamatu, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel szeptember hó közepén érik. 10 drb. ára — — — — —.60 1.20

Muskat Boowod. Hasonlít a muskát alexanderhez. Felette nagy termést ad. Húsos, tehát szállí-

tásra alkalmas. Kiváló finom izü. Érik szeptember hó végén. — 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .60	1.20
Muskát Bl. queen Viktória. Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtü. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas — 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .60	1.20
Muskát Citronelle. Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju. Érik szept. elején szállítható. 10 drb ára — .60	— .60	1.20
Muskát Croquant. Egyike a legédesebb szőlőknek, szine zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején. Szállítható — 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .40	— .80
Máskát Damaskusi. Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes-fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik. Szállítható 10 drb ára — .60	— .60	1.20
Muskát de Nastes. A passatutihoz hasonlít. Igen korán érik. Szállítható, ropogós sárga szemü. 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .60	1.20
Muskát Hercegovina. Korán érő nagy fürtü, közép nagybogyóju, zamatos, szállítható. 10 drb ára — .50	— .50	1.—
Muskát Génuai. Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály izü. A virágzásban néha rug, más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállítható. 10 drb. ára — .40	— .40	— .80
Muskát dr. Hógg Róbert. Kiválóan bő termü, majdnem megszakadásig terem. Nagy fürtü, fehérzöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállítható. 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .60	1.20
Muskát Frontignan rouge. Bogyója nagy piros, gömbölyüs Későn érik, szállítható. 10 drb ára — — .60	— .60	1.20
Muskát frontignan blanc. Fehérbogyóju mint az előbbi szeptember végén érik. Szállítható 10 drb. ára — .60	— .60	1.20
Muskát Ottonel. Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő Közepes fürtöket, de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállítható. 10 drb ára — — .20	— .20	— .40
Muskát passantuti. Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállítható 10 drb ára — .40	— .40	— .80
Muskát Royal. Fekete nagy bogyóju, ritkás		

fürtü. Korán érő. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— .60	1.20
Muskát Szt Aiban. Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közép érő muskatál izü. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— .60	1,20
Muskát Tokaj'd Jardens. Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termő : közép érő. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— .60	1 20
Muskát Vanilia vagy Rozsdás muskolat. Ennek kiváló nemes és jó tulajdonai vannak. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— 40	— .80
Chasseles augevina Korán érő nagy fürtü. Sárga nagy átlátszó bogyóju, bőtermő. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— .40	— .80
Chas de Angeres. Sárga-zöldes bogyóju bőtermő közép érő kellemes izü. Szállitható. 10 drb ára — — — — —	— .40	— 80
Chas Blanc. Ez a közönséges korán érő, bőven termő ismert faj. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— .20	— .40
Chas Fonteneble d'or. Igen nagy fejü. Sárgás husos szemü. Korán érő. Szállitható. 10 drb ára — — — — —	— .40	— .80
Chas de Judca. Nagy fürtü. Zöldes-sárga szemü bőtermő szeptember végével érik. Szállitható — 10 drb. ára — — — — —	— .60	1.20
Chas Imperial blanc Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő. Szállitható. 10 drb ára — — — — —	— .80	1.40
Chas Jeruzsálem. Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállitható. — 10 drb ára — — — — —	— .40	— .80
Chas Németpiros. Gyönyörű piros bogyóju bőtermő. Szállitható. 10 darab ára — — — — —	— .60	1.20
Chas Mathias. Korán érő nagy fürtő, bogyójai fehérek, barna folttal. Szállitható. 10 drb ára — — — — —	— .60	1.20
Chas Napoleon. Rózsá nagy fürtü, óriási nagy arany-sárga bogyóju. Kellemes izü asztali disz. Az a hibája van, hogy néha rug, azért későn érő fajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem. Későn érő Valódi kincs Szállithat 10 drb ára — — — — —	— .60	1.40
Chas Piros-Napoleon. Bogyója felette nagy és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő Késé savanykás. Hanem disznek felülmulhatatlan. Későn érik. Szállitható 10 drb ára — — — — —	— .80	1.40
Chas Guen Viktória. Nagy fürtü sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptember érik. Szállitható. 10 drb ára — — — — —	— .60	1.20
Chas Teneriffé. Sárga nagy fürtü, nagy bogyóju közép érő. Szállitható. 10 drb ára — — — — —	— .40	— .80
Chas rouge Gyönyörű világos piros színü, nagy termetü. Kiválóan alkalmas a szállításra 10 drb ára — — — — —	— .20	— .40
Chas rouge royal. Sötétpiros színü gyönyörű szőlő. Felette nagy termő. Augusztusba érik. Szál-		

litható. — 10 drq ára — — — — — — — — — —	— .20	— .40
Chas Szl. Fiakre. Igen nagy fürtü, sárga leves- szemü rendkívüli bőtermő. Szállitható. 10 drb ára —	— .70	1.40
Chas Tokaj angevina. Gyönyörű halványpiros felette dusan termelő kellemes izü szőlő. Szállításra pompás. 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .40	— .80
Chas Zsidóországi. Cseresznye-piros bogyoju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középérő. Szállit- ható, — 10 drb ára — — — — — — — — — —	— .80	1.60
Chas Almeria. Nagy fürtü, fehér bogyoju bő- termő. Közép érő. Szállitható. 10 drb ára — —	— .60	1.20
Albilló. Rendkívüli szép télre eltenni való szőlő Fehér bogyoju. Nagy fürtü. Szállitható. 10 drh ára	1.40	2.40
Buzellott óriási. Oriási nagy fürtü és bogyoju — Szállitható 10 drb ára — — — — — — — — — —	1.40	2.80
Gharmond rouge. Sötétpiros színü, nagy fürtü nagy bogyoju. Kiválóan finom izü, felette bőtermő. Legjobb csemege szőlők egyike. Középérő. Szállit- ható 10 drb ára — — — — — — — — — —	1.70	2.40
Csodaszőlő. Az összes szőlők között a legna- gyobb fürtü. Vannak 2 ¹ / ₂ kilo súlyuak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkitani. Soha- sem rug. Borszőlőnek felette kifizeti magát. De cse- mege szőlőnek is használható. Szállitható. 10 drb —	1.50	3.—
Chornichon Blanc. Nagy fürtü, nagy husos, sár- ga bogyoju, elsőrangú csemege, egészen korán érő. — Szállitható. 10 drb — — — — — — — — — —	1.—	2.—
Chornichon a grapes collosales. Igen nagy uborka alakú, sárga szemühusos, pompás izü, első- rangú csemege. Szállitható ára — — — — — — — — — —	1.20	2.40
Duchesse of. Buckleuk. Zöldes-sárga, nagy- szemü muskolat izü, bőtermő Kiváló faj. Szállitható. — 10 drb ára — — — — — — — — — —	1.20	2.40
Ezredéves Magyarország Ez a mai szőlészetben az leghírebb legértékesebb szőlő. Mint kiválóan szép, finom csemege faj. Szállitható 10 drb ára — —	1.—	2.40
Fürj tojás. Roppant nagy fürtü, nagy bogyoju, fehér szemü szőlő. Középérő. Igen értékes, csak hogy		

más hasonló időben érő fajjal keverve kell ültetni, különben magában néha rug. Szállítható 10 drb ára	— .40	— .80
Kecskececs. Van kétféle, piros és fehér. Későn érő téli szőlő. Szállítható. — 10 drb ára — —	— .40	— .80
Kossuth Lajos. Nagy fürtü. nagy sárga bogyóju. Felette korán érő. Szállítható. — 10 darab ára —	1. —	2. —
Malakoff usum. Igen nagy hosszúságú, ritkás fürtü		
Piros gyönyörű szőlő, télen át eltartható. Szállítható 10 drb ára — — — — — — — —	1. —	2. —
Madleine angevina. A legkorábban érő szőlők egyike. Fehér nagy bogyóju. Az a nagy baj, hogy sokszor rug, ezért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. Szállítható. — 10 drb ára	— .10	— .20
Niája. Egy igen becses közép bogyóju szőlő. Szállítandó. — 10 drb ára — — — — — — — —	1. —	2. —
Perl imperiál. Felette nagy bogyóju fehér szemű, finom izű. Szállítható — 10 drb ára — — — —	— .60	1.20
Prekocié de malinque. Felette korán érő, fehér bogyóju, kellemes izű csemege szőlő. Szállítható. — 10 drb ára — — — — — — — —	— .40	— .60
Spanyol vörös. Gyönyörű piros bogyóju, nagy fürtü, nagy termésű, korán érő. Szállítható. 10 drb	— .40	— .80
Reise de Calabre. Mint a neve mutatja, rendkívül nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér édes szemű, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. 10 drb ára	— .60	1.20

Ezekon kívül van :

100 drb. gyökeres fásojtvány csudaszőlő darabja — .50

A megrendelések alkalmával az érték egynegyedét **felőlegül** kérjük; és tisztán olvasható nevet, lakást és vasuti leadó állomást. — Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A vesszők jól csomagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt díj számíttatik.

Csomor Kálmán,
szőlő nagybirtokos.